

Panamà: De Suïssa a Haití

Al país del canal es viu una situació de tensió que es deteriora progressivament a causa de la falta de diners, de liquidesa de les empreses. No obstant això, el retorn a l'activitat d'algunes entitats bancàries ha donat una possibilitat de mantenir-se al règim de Noriega.

Anna Celma

Sis anys després de la mai aclarida desaparició del general Omar Torrijos Herrera, l'home que va aconseguir comprometre dels Estats Units la devolució del canal a Panamá el 31 de desembre de 1999, la fam s'escampa per un país que el poderós veí del nord ja ha deixat sense *circulante*. Panamá, la Suïssa d'Amèrica Central, s'assembla més a Haití en els difícils dies del setge de Washington a l'actual home fort del país, el general Manuel Antonio Noriega, ara que l'administració Reagan ha decidit que ja no els fa paper aquest militar que, en temps passats, arribà a treballar per a l'omnipresent CIA.

La societat panamenya sempre ha oscil·lat entre els gratacels del centre financer i les veïnes cases de fusta que han sobreviscut des de l'època de la construcció del canal en els primers anys del segle. Misèria vora rius de dòlars, amb un cabal que, interromput abruptament, deixà els panamenys sense diners i sense bancs d'on traure fons. Una crisi que ha donat el colp de gràcia al famós centre financer, ferit de mort després de l'alçament del secret bancari, com a conseqüència de les pressions de la DEA, l'agència nord-

americana dedicada a combatre el tràfic de drogues.

El «narco» Noriega

Després de l'extravagant aventura de Díaz Herrera —el militar que va denunciar greus irregularitats del règim panameny, es va refugiar en un búnker, i, després de demanar asil a Espanya, es va exiliar a Miami—, des dels Estats Units es va donar suport a la teoria de la connexió entre Noriega i el narcotràfic colombià.

Una història desmanoyotadament orrida, si es té en compte que, com queda dit, el centre financer panameny s'enfonsà amb l'alçament del secret bancari, sota pressions de la DEA, per investigar possibles comptes de traficants de cocaïna en diversos bancs, entre els quals un d'espanyol. A més, difícilment es pot col·laborar amb el llavat de diners en un país amb lleis que permeten la lliure circulació de capitals, sense que s'exigisca una declaració en la duana dels diners amb què s'entra a Panamá ni, encara menys, de la seua procedència.

L'actuació de la DEA i les últimes sancions econòmiques imposades per Washington han enterrat definitivament el centre financer de Panamá, la principal força econòmica d'aquest pe-

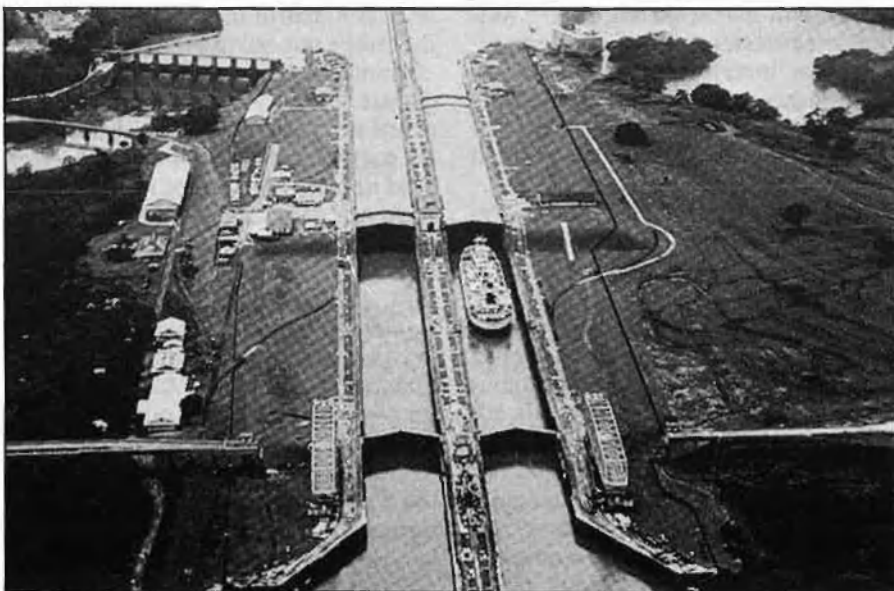
El general Manuel Antonio Noriega.

tit país i, també, el seu taló d'Aquil·les. Com un més dels avantatges del seu sistema econòmic, les autoritats panamenyes han mantingut una divisa fictícia, el balboa, amb una cotització sempre igual a la del dòlar EUA, sense que s'emeta paper moneda, utilitzant els bitllets nord-americans. Això ha comportat en la pràctica una dependència econòmica absoluta dels Estats Units que, junt amb la sobirania que aquests exerceixen en la zona del canal —una franja de vuit quilòmetres d'amplària a cada costat del canal— completa un *estatu quo* clarament colonial, fins i tot més evident que en altres països d'Amèrica Central, condemnats a ser el pati de darrere del país més poderós del continent.

Home per a tots

Així les coses, a l'administració Reagan li ha resultat extremadament fàcil ofegar econòmicament Panamá, ja que la congelació dels fons depositats a Estats Units i la suspensió de pagaments per l'arrendament del canal han deixat el país sense liquiditat, allò que els panamenys denominen *circulante*.

Felipe González, en la seua recent visita a Costa Rica, fent una excepció en el seu entossudiment per no criticar els Estats Units, es referia a les sancions econòmiques imposades a Panamá tot afirmant que «jo no crec en la política de sancions econòmiques, ja que quan s'hi vol castigar un govern són sempre els pobles els que acaben sofrint-ne les conseqüències». □

Una vista del canal de Panamá.